

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 63 (6780)

• Trešdiena, 1997. gada 27. augusts

• Cena Ls 0,16

Preiļu pamatskola jaunajam mācību gadam sagatavojusies

Lai 1. septembris patiesi būtu svētki un darbs varētu ritēt raiti visu gadu, vasarā skolās notiek sagatavošanās darbi. Rosmes pilna atmosfēra valda arī vienā no lielākajām pamatskolām Latvijā — Preiļu pamatskolā. Mācību daļas vadītājas Nora Šņepste un Olga Anspoka pastāstīja par jaunāko, kas notiek Preiļu pamatskolā.

Pagājušā gadā skolā bija 886 audzēkņi, bet šogad skolēnu skaits palielinājies līdz 950. Jau otrā gadu būs 5 pirmās klasītes — aptuveni 127 bērni. Kuplāks kļūst arī pedagogu kolektīvs. No 1. septembra sāks strādāt 7 jauni skolotāji: sākumskolas klasēs Baiba Čamane un Ilze Broka, 2 matemātikas skolotājas Olga Saleniece un Ilona Isajeva (viņa mācīs arī informātiku), angļu valodu — Ilona Jefimova, amatu mācību — Vilmārs Rubīns. Pirmo gadu skolā būs arī sava psiholoģe Līga Anspoka.

Iecerēts izveidot sagatavošanas klases pirmsskolas vecuma bērniem. Ir ļoti daudz bērnu, kuri neiet dārzīnā. Tādēļ vecāki atbalsta šo ideju, un daudzi ir jau pieteikušies. Šis jautājums tika apskatīts arī pilsētas domē, taču šobrīd tas vēl nav atrisināts. Tādējādi vecākiem nevar sniegt konkrētu atbildi.

Notiek arī skolas sakopšanas darbi. Par vecāku saziņotajiem līdzekļiem tiek labiekārtota ēdamzāle: nopirkti jauni galdi, būs arī soli, lai te varētu justies ērti. Domā arī par estētisko noformējumu — iecerēts apgleznēt sienu. Celtnieki sākuši labot pieļautās kļūdas piebūvē. Pirmajā stāvā turpina iekārtot garderobes (apgērbis vairāk nebūs jāatstāj mitrajās pagrabtelpās) un arī ģērbtuves, lai varētu pārģērbties fizikultūras stundām. Pašlaik trūkst līdzekļu, kas nepieciešami sporta zāles celtniecības pabeigšanai. Tā kā palielinājies skolēnu skaits, skolā ir telpu trūkums.

N. Šņepste teica, ka viņi pirms jaunā darba cēliena esot cerību un apņēmības pilni un ticot, ka vismaz daļa no tā, kas paredzēts, piepildīsies. Nākuši klāt jauni spēki, cerams, būšot arī «svaigas» idejas. Preiļu pamatskolā kā galvenais uzdevums — sniegt visas nepieciešamās zināšanas, lai skolēni varētu veiksmīgi piedalīties olimpiādēs, būtu sagatavoti mācībām ģimnāzijā. Bez tam arī centīsies veidot audzēkņos pareizu attieksmi pret sevi, apkārtējiem cilvēkiem un vidi. Lielāku uzmanību pievēršot veselības mācības stundām, dažādiem fizikultūras pasākumiem.

Preiļu pamatskola un ģimnāzija savā starpā ir cieši saistītas, un N.Šņepste uzsver: «Mēs ceram, ka pamatskola un ģimnāzija veidos vienotu bāzi, lai mūsu skolēni būtu izglītoti un varētu veiksmīgi piepildīt savas nākotnes plānus.»

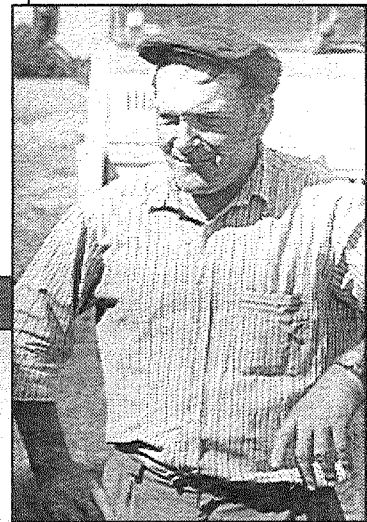
I. Pastare

Paju sabiedrībā agrofirmā «Turība» lielākā daļa labības jau novākta. Jaunā raža kādu laiku glabāsies noliktavās, jo patlaban graudus izdevīgi pārdot nav iespējams.

● Attēlos: Sergejs Anuškovs, Jānis Ozoliņš un Viktors Golubevs ar kombainiem strādā attiecīgi 16, 40 un 5 gadus. Neskatoties uz atšķirīgo pieredzi, izveidojies saskanīgs trio; šoferis Roberts Bečs atved vīriem uz lauku arī vēsu ūdeni, lai būtu ko padzerties un putekļus noskalot.

2. lpp.

Vēl šodien «NOVADNIEKĀ»

- ▼ Zinātnieks Eduards Matisāns uzskata, ka Latvijas lauksaimniecība tuvojas apokalipsei → 3. lpp.
- ▼ Somijas zemnieku pieredze → 4. lpp.
- ▼ Kāpēc jātic? → 6. lpp.
- ▼ Policijas ziņas → 7. lpp.

No 22. līdz 24. augustam Rēzeknes rajonā sanatorijā «Rāzna» notika Nacionālās demokrātijas institūta organizēts seminārs daudz bērnu ģimenēm. Seminārā piedalījās arī patērētāju interešu aizsardzības kluba biedri.

Kā «Novadnieku» informēja Latvijas organizācijas «Glābiet bērnu» rajona nodaļas koordinatore E.Aksjonova, seminārā piedalījies aptuveni 180 cilvēku, gan bērni, gan pieaugušie. Kamēr pieaugušie klausījās lekcijas, mācījās sastādīt projektus, bērni varēja piedalīties tūrisma pasākumos, peldēšanas nodarbībās, «apgūt» Mākoņkalnu.

E.Aksjonova pastāstīja, ka preilieši saņēmuši uzslavu par diviem projektu pieteikumiem ar vienu nosaukumu «Kar-

stais telefons». Vienu no tiem izstrādājusi organizācijas «Glābiet bērnu» rajona nodaļa. Paredzēts izveidot «karstā» telefona līniju, pieaicinot kompetentus speciālistus (psihologus, pedagogus, pediatrus), kuri atbildētu uz bērnu, jauniešu, ģimeņu jautājumiem, sniegtu viņiem nepieciešamo informāciju. Viens no projekta mērķiem — iepazīstināt bērnus un ģimenes ar viņu tiesībām, kā arī atbildību, veicināt līdzdalību sabiedriskajos procesos.

Projekta organizētāji cer, ka izdosies veikt labdarības akciju, lai savāktu ģimenēm nevajadzīgās, bet vēl izmantojamās mantas, lai tās varētu izmantot citi cilvēki un ģimenes, kam tas ir būtiski nepieciešams.

Nacionālās demokrātijas institūta organizēts seminārs

Otru projekta pieteikumu sagatavojuši Rēzeknes patērētāju interešu aizsardzības kluba Preiļu nodaļa. Arī šī projekta nodoms ir izveidot «karsto» telefonu, lai, pieaicinot kompetentus speciālistus (privatizācijas komisijas locekļus, juristus), sniegtu konsultācijas, paskaidrojumus.

Projektā paredzēts informēt visus interesentus par dzīvokļu privatizācijas noteikumiem, gaitu, dokumentu iesniegšanas kārtību, sniegt konsultatīvu atbalstu, kā arī iepazīstināt patērētājus ar viņu tiesībām, veicināt līdzdalību sabiedriskajos procesos.

Abiem projektiem izstrādāti pamatojumi, kas liecina, ka projektu īstenošana varētu būt vērtīga.

L.Kirillova

Par jaunatni pārmaiņu periodā

No Saldus rajona Kalnu vidusskolā notikušās konferences atgriezies Preiļu bērnu un skolēnu jaunrades centra direktore A. Caune. Konferences temats — «Darbs ar jaunatni Latvijā pārmaiņu periodā». Vairākas dienas konferences dalībnieki runāja par aktuālākajām problēmām, no kuru risinājuma atkarīga jaunās paaudzes nākotne.

Konference sakrita ar otru Latvijas jaunatnei svarīgu notikumu — Izglītības un zinātnes ministrija šī gada 19. augustā apstiprinājusi «Valsts jaunatnes politikas koncepciju». Ar nupat izstrādāto pasākumu plānu visam nākamajam gadam konferencē piedalījās arī Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs. Kā uzsvēra A. Caune, pasākumu plāns, kurā skaidri zināmi visi nākamā gada pasākumi, ļauj normāli strādāt un plānot finanses arī jaunrades centriem. Nu vairs nebūs tā, ka budžets jau apstiprināts, bet tikai tad pēkšņi uzrodas kāds steidzīgi un obligāti rīkojams pasākums.

Konferencē lielu uzmanību veltīja jautājumam par jaunatnes politiku pašvaldībās. Izrādās, ka daudzos rajonos nav jaunatnes lietu organizatoru, koordinatoru. Preiļi šajā ziņā ir izņēmums, kur ar jauniešiem strādā atsevišķs cilvēks, bet ar skolas vecuma bērniem nodarbojas jaunrades centrs.

A. Caune iepazīstināja ar Latvijas jaunatnes darbinieku konferences «Darbs ar jaunatni Latvijā pārmaiņu periodā» dalībnieku rezolūciju rajonu un pilsētu pašvaldību vadītājiem. Rezolūcijā fiksēti svarīgākie darba virzieni līdz 2000. gadam. Piemēram, jaunatnes lietu pārvaldes sistēmas optimizācija, funkciju un atbildības noteikšana starp valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, nevalstisko organizāciju atbalstīšana (it īpaši Latvijas reģionos).

Rezolūcijā runāts arī par jaunatnes darbinieku tālākizglītības veicināšanu, skolēnu sabiedrisko aktivitāšu, īpaši skolēnu pašpārvalžu atbalstīšanu un to attīstības veicināšanu. Nav aizmirsta arī jaunatnes audzināšana, īpaši akcentējot valstiskās audzināšanas nozīmi, bērnu un jauniešu nodarbinātības problēmu risināšana vasarā un brīvlaikā. Rezolūcijā uzsvērtā tāda problēma kā tālākizglītības un profesijas izvēle, jaunatnes darbinieku informācijas sistēmas izveidošana, jaunatnes problēmu un vajadzību, interešu sistemātiskas un profesionālas izpētes nodrošināšana.

Visu šo izstrādāto virzienu mērķauditorija ir bērni un jaunieši vecumā līdz 25 gadiem. Pašlaik tā ir Latvijas vismazāk aizsargāto iedzīvotāju kategorija līdz ar tikpat neaizsargātajiem un novārtā pamestajiem pensionāriem.

Vēršoties pie rajonu un pilsētu pašvaldību vadītājiem, konferences dalībnieki savā rezolūcijā uzsvēra — ņemot vērā to, ka reālo darbu ar bērniem un jauniešiem galvenokārt veic bērnu un jauniešu centri, darbu nepieciešams paplašināt, pamatojoties uz konferencē izstrādātajiem virzeņiem, tieši uz šo iestāžu bāzes.

Šī konference ir mazs solītis pretī sapratnei, ka jebkuras valsts nākotnes perspektīvas var skaidri redzēt darbā un pūlēs, ko valsts veltī savai jaunatnei. Kaut nu tā būtu arī Latvijā!

L. Kirillova

«Turībā» plauj, bet graudi glabāsies noliktavās

Tagad Latgelē reti kurā vietā var redzēt uz lauka kombainu grupu. Vairāk pa vienam vien grozās zemnieku nelielajos labības laucīšos. Paju sabiedrībā agrofīrmā «Turība» lielākā daļa labības jau novākta. Vēl tikai auzas palikušas un nedaudz rudzu. Kad ieradāties saimniecībā, kombaini strādāja Kalnackos. Uz lauka satikām Sergeju Anuškovu, Jāni Ozoliņu un Viktoru Golubevu. Kombaini pāris riņķus laukam apkārt nopļāvuši stāvēja ceļa malā, jo vīri atzina, ka nakts rasa neesot istī nožuvusi.

— Sākām strādāt pašā augusta sākumā. Tā bija otrdienā. Pirmdien uz lauka negājām, tā būtu slikta pazīme, tehnika maitātos un citādas ķibeles gadītos. Vēl nedaudz, un visa mūsu lielā peļņa cauri. Šogad ātri nokulām, jo dabas apstākļi dikti labvēlīgi, — stāstīja trijotnes piederējušais kombainieris Jānis Ozoliņš, kurš tikai pēc kāda mirkļa rēķināšanas atzina, ka viņam tā esot jau kāda četrdesmitā kombainiera vasara.

Vīri strādā ar vācu «Fordschnitt» firmas kombainiem E-516B, kuriem šī ir jau divpadsmitā sezona. Vēl paju sabiedrības laukos plaujot viens «vācietis» un viena «ņiva». Pilnīgi pietiekami, lai nokoptu visus graudaugu tūrumus.

Mašīnas, neskatoties uz nolietojumu, esot vēl gana labas, tikai rezerves daļas gan varen dārgas. Viens gultnis maksājis ap sešdesmit latu, ja ņem jaunus Rāmavā vai Grobiņā. Tāpēc «Turība» cenšas iztikt ar lietotām detaļām. Viens kombains šogad norakstīts, to tad arī vajadzības gadījumā izmantojot. Bet ko darīt zem-

niekiem, ja tehnika plaujas laikā sabojājas? Visa iekultā labība nav tā vērtā... Kombainieri spriež, ka šajā lietā daudz kas valstī neesot kārtībā.

Bet citādi, darbs paliek darbs. Protams, kādreizējās ņivas, jeniņas, kolosus un sibīrijakus nemaz nevar salīdzināt ar šiem vācu kombainiem. Vīri ir vienprātīgi, ka tehnika domāta nu gluži kā priekš cilvēkiem. Viss ērts, drošs, izturīgs. Sergejs Anuškovs, piemēram, uzskata, ka pat pie KAMAZa stūres sēdēt esot grūtāk un nogurdinošāk nekā pavadīt dienu kombainā uz lauka. Bet Viktors Golubevs vēl sapņo par to, ka gribētu vadīt arī kādu CLAAS kombainu, jo Sampo jau nomēģināts.

Kombainieri ierūcināja savas mašīnas un aizbrauca pa lauku. Nosmaržoja pēc labības, saulē sasīlušiem salmiem. Kamēr pieturas labs laiks, jāstrādā bez vaļošanās. Tas laikam zemniekiem ir asinīs — nemierā pavadīt tās pāris nedēļas, kamēr graudi klētīs.

Patiešām, paju sabiedrībā «Turība» jaunā raža kādu laiku noteikti glabāsies noliktavās. Kā «Novadniekam» pastāstīja agrofīrmas priekšsēdētājs Romualds Kavinskis, graudus nav iespējams realizēt. Iekultas vairāk nekā pieci simti tonnas kviešu, bet pircēja nav.

Pavasari ligumi netika noslēgti, bet tagad tos pārdot par sešdesmit vai septiņdesmit latiem tonnā, tas nozīmē strādāt ar zaudējumiem. Paju sabiedrība to nevar atļauties, un tāpēc uzglabās graudus savās noliktavās, kuru saimniecībā ir pietiekami arī lielākiem krājumiem.

Kā šo visiem Latvijas zemniekiem tik

nepatīkamo situāciju vērtē Romualds Kavinskis?

— Jau pavasari visiem bija labi zināms, ka pārtikas kviešu līdz jaunai ražai valstī nepietiks. Zemnieki cerēja, ka viņu izaudzētajai maizei būs labs pieprasījums un pieņemama iepirkuma cena. Kaut arī nebija paredzēts, ka tiks izsniegtas atļaujas importa labības ieviešanai, firmas «pacentās». Un rezultāts ir tāds, ka dzirnavnieki elevatorus uzpildījuši, bet pašu zemniekiem milzīgas problēmas un viņi nonākuši strupceļā.

Graudi šogad kvalitatīvi, lipekļa procenti ir augstāki nekā jebkad agrāk. Ja agrāk priecājāties, ka tas bija 18 vai 20 procentu, tad šovasar saule un karstais laiks lipekli kāpināja līdz 29-30 procentiem. Bet realizācijas iespējas būs, par to esmu pārliecināts. Lai arī augstu cenu neceram saņemt.

Pagājušajā rudenī «Turībā» iesēja aptuveni 400 hektārus ziemāju. Šogad tik daudz nebūs. Ja tuvāko divu nedēļu laikā kārtīgi uzlīs un aramkārtā uzkrāsies mitrums, vēl varēs paspēt labākajos agrotehniskajos termiņos iesēt ap 200 hektāriem ziemāju. Art tagad nav vērts, jo zeme ir tā sakaltusi, ka lemeši lūzt vairākas reizes maiņā. Bet viens tāds lemešis maksā deviņus latus gabalā...

Labības audzēšana Latvijā no laika gala bijusi riskanta lieta. Te skādē sausums un karstums, te nepārtrauktas lietas. Pedēja laikā nākusi klāt vēl viena riskanta padarīšana — valdība, ar kuras lēmumiem salīdzinot dabas stihijas liekas jau pavisam niecīgas.

L. Kirillova

«Namiņš» gatavs jaunajam darba cēlienam

Skolēnu jaunrades centrā jaunais mācību un darba gads sāksies tikai 10. septembrī (septembra pirmā dekāde — grupu komplektēšanas laiks), bet arī pašlaik tur pietiek rosības. Kas «namiņš» notika pa vasaru, notiek pašlaik un notiks vēlāk, stāsta tā direktore Aija Caune.

— Jau no pagājušā mācību gada beigām noņēmāmies ar remontiem. Izņemot to, ka zīmēšanas kabinetam ierīkojām atsevišķas durvis, kas prasīja lielākos naudas līdzekļus, pārējās telpās veicām tikai kosmētisko remontu. Krāsojām koridorus, līmējām tapetes. Tikām galā paši saviem spēkiem un par budžeta līdzekļiem.

Esam iegādājušies arī šo to jaunu. Piemēram, divas stellītes. Finanšiāli ar saviem ziedojumiem palīdzēja to bērnu vecāki, kuri regulāri nodarbojas tekstilmākslas pulciņā. Jaunās stellītes aizņems daudz mazāk vietas, bet būs lieliski izmantojamas šaļļu, dvieļu, spilvenu aušanai.

Jau no pavasara pieņemam bērnus pulciņos jaunajam mācību gadam. Šobrīd ir vairāk nekā trīs simti iesniegumu. Tā ir lielākā daļa, jo «namiņš» ar nodarbībām varam nodrošināt apmēram 550 bērnu. Maksimālais gribētāju pieplūdums būs septembra pirmajās nedēļās, kad sāksies mācības skolās.

Ir vairāki pulciņi, kur gribētāju skaits jau tagad ir vairāk nekā spējam uzņemt. Piemēram, «Ābecītes» jaunākajā un ve-

cākajā grupā ir septiņdesmit iesniegumu. Tas ir ļoti daudz, «Ābecīte» ar katru gadu kļūst populārāka. Arvien vairāk iesniegumu ir angļu valodas un zīmēšanas pulciņos, tie ir vispopulārākie pulciņi pedēja laikā.

Daudz gribētāju iestāties latviešu valodas pulciņā ir gan pirmsskolas vecuma, gan skolas bērnu vidū. Mazie grib apgūt latviešu valodu, lai nākamgad sāktu mācības Preiļu 1. pamatskolā.

Varat jautāt, kāpēc tad mēs nepalielinām pulciņu skaitu, ja tik daudz bērnu pieteikušies? Bet gribēšana ir viena lieta, cita — finansiālas iespējas. Līdz decembra beigām algas mūsu pedagogi saņems no Rīgas, bet pēc jaunā gada grūti spriest. Ceram, ka nauda, kas nāks priekš mums uz pašvaldībām, būs «iezīmēta». Saimnieciskos izdevumus «namiņam» sedz pilsētas dome. Vienīgi rajona mēroga pasākumus, ja tādos organizējam, finansē rajona padome.

Tāpēc mēs pašlaik cenšamies saglabāt tos pulciņus, kas ir vajadzīgi un pieprasīti. Patiesībā jau ir tā, ka pulciņi paši atmirst, ja par viņiem neinteresējas bērni. Sākām domāt vienīgi par to, ka tajos pulciņos, kur bērni ir pārāk daudz, vajadzētu ieviest daļējas apmaksas sistēmu. Tie vecāki, kuri ir labāk nodrošināti, neliels pāris latus mēnesī, lai mums būtu, ko skolotājam samaksāt algu.

Šī mācību gada beigās esam iecerējuši saviem audzēkņiem izsniegt apliecības

par to, ka viņi izgājuši pilnu apmācības kursu, piemēram, rokdarbos. Ja pieaugušie kādosursos pāris mēnešus pamācās, viņiem apliecības par kursu beigšanu izsniedz. Bet mūsu bērni mācās daudz ilgāk, daudz nopietnāk, un zina un prot daudz vairāk. Viņi to ir pelnījuši.

Pagājušajā gadā jaunrades nama pulciņus apmeklēja bērni un jaunieši no Preiļu pilsētas skolām un deviņiem lauku pagastiem. Tātad, mēs esam vajadzīgi arī lauku bērniem, arī viņi grib iegūt prasmes un iemaņas, kādas viegli aizsniedzamas pilsētņiekiem. Lauku skolu bērni nodarbojas vienpadsmit mūsu pulciņos, no kuriem populārākie bija šūšana un «Ābecīte».

Gribu pastāstīt, ka «namiņā» bērnu septembrī sagaidīs ne tikai pēc krāsas smaržojošas telpas, bet arī skolotājas, kas ieguvušas jaunas zināšanas, papildinājušas savas prasmes. Piemēram, skolotāja Ilga Peisīniece pabeidza Sociālā darba un sociālās pedagoģijas augstskolu «Attīstība», viņa būs rajonā pirmais sociālais pedagogs. Aiga Budriķe beidza Daugavpils Pedagoģisko universitāti un ir diplomēta sākumskolas skolotāja, bet Anita Zeile iestājās šajā augstskolā pirmsskolas pedagoģijas un psiholoģijas nodaļā.

Možu un veiksmīgu visiem jauno mācību gadu! Vienmēr būsiēt gaidīti «namiņā».

L. Kirillova

NOVADNIEKS

Redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Dibinātājs un izdevējs — SIA «Novadnieks»
Redakcija». Direktore Tamāra Elste.
Izdevēja un redakcijas adrese:
Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
Tālr. 22059 (redaktoram un SIA direktoriem),
22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
22154, 21996 (korespondentiem). Fax 21759.
Laikraksts iespēsts SIA «Latgales drukā» Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums.
Viena zsk. iespiedloksne. Metiens 4530.
Pasūtījuma indekss 3033.

Akcija bērnu transporta traumatisma novēršanai

Septembrī Latvijā tiek organizēts tradicionālais satiksmes drošības mēnesis, kura mērķis ir veikt profilaktiskos pasākumus bērnu transporta traumatisma novēršanai.

Drošības mēnesim gatavojas arī Preiļu rajonā. Par to pastāstīja nepilngadīgo lietu inspekcijas inspektore Elma Aksjonova. Viņa uzsvēra, ka septembrī profilaktiskie pasākumi ir īpaši aktuāli, jo bērni pēc garajām brīvdienām vēl ir izklaidīgi un nav pieraduši pie pilsētas ritma. Pagājušajā gadā septembrī satiksmes drošības mēneša laikā republikas rajonos neviens bērns necieta satiksmes negadījumos. Bet šī gada septiņos mēnešos cietuši 337 bērni un

12 gājuši bojā. Tāpēc mācību gada sākumam pieaugušajiem jāgatavojas nopietni.

Rajonā jau izstrādāts pasākumu plāns. Paredzams, ka pie skolām dežūrēs policijas darbinieki, kuri uzmanīs, kā bērni uzvedas uz ielas. Jaunākajās klasēs skolotāji kopā ar policijas darbiniekiem skaidros satiksmes noteikumus, palīdzēs mazuļiem izvēlēties taisnāko un drošāko ceļu uz skolu un mājām.

Akcijā piedalīsies ceļu policijas darbinieki, iecirkņu inspektori, nepilngadīgo lietu inspektori, arī zemessardzes darbinieki.

L. Kirillova

Apgrozībā nu jau 314 miljoni latu

Šā gada jūlijā apgrozībā esošo latu apjoms palielinājies par 1,2% jeb 3,8 miljoniem latu, līdz 313,825 miljoniem latu, informē Latvijas Bankas preses dienests.

Latvijas Bankas aktīvos jūlijā beigās atradās 652,403 miljoni latu. Ārzemju aktīvi — zelts un konvertējamās valūtas — jūlijā laikā palielinājušies par 2,8% (15 miljoniem latu) līdz 547,597 miljoniem latu, LB ārvalstu valūtu vairāk pērkot nekā pārdodot, kā arī uzsākot valūtas apmaiņas (*swap*) darījumu izsoles.

Par 10 miljoniem latu (12%) palielinājies arī vietējo kredītu apjoms, un 31. jūlijā tas bija 92,832 miljoni latu. 4,7 miljonus latu no iepriekš minētās apalās summas Latvijas Banka aizdevusi bankām, bet pārējos 5,3 miljonus — valdībai, pērkot tās vēspapirus. Līdz ar to LB mūsu valsts valdībai kredītos 31. jūlijā bija izsniegusi 81,831 miljonu latu.

Ārzemju pasīvi, vēl joprojām atmaksājot no Starptautiskā valūtas fonda saņemto aizdevumu, jūlijā sarakuši līdz 132,969 miljoniem latu, salīdzinot ar 134,969 miljoniem latu 30. jūnijā.

Vietējie noguldījumi jūlijā palielinājušies par 18 miljoniem latu jeb 12,3%, līdz 164,517 miljoniem latu, no kuriem 108,991 miljonu latu (par 23,7 miljoniem vairāk nekā mēnesi iepriekš) veido valdības līdzekļu atlikums, bet 53,277 miljonus latu (par 5,7 miljoniem mazāk) — banku noguldījumi LB.

Vis minētais arī bija par iemeslu tam, kāpēc palielinājies tik skaisto un mākslinieciski augstvērtīgo naudaszīmju — latu — skaits apgrozībā.

Latvijas Bankas kapitāls un rezerves, mainoties ārvalstu valūtas pārvērtēšanas konta lielumam, jūlijā pieaugušas par 3,2 miljoniem, līdz 30,901 miljonam latu.

«Dienas bizness»

Ko sēsīm ziemāju laukos?

Pēc lauksaimniecības konsultāciju biroja informācijas zemnieki ziemāju sēklu var iegādāties tepat mūsu rajonā. Paju sabiedrība «Ausma» pārdod otrā ataudzējuma rudzus 'Čulpan' un trešā ataudzējuma 'Puhovčanku', kā arī pirmā ataudzējuma ziemas kviešus 'Krista'. Pirmā ataudzējuma ziemas kviešus 'Krista' pārdod arī Saunas pagasta zemnieks M.Zalāns.

Sēklu ziemājiem realizē arī vairāki Siļukalna pagasta zemnieki. Pie I.Upeņika var iegādāties otrā ataudzējuma rudzus 'Voshod'. R.Šmidbergs sagatavojis otrā ataudzējuma kviešus 'Mironovskaja 808', bet K.Slūka — otrā ataudzējuma 'Donas puspunduri'.

Iespējams iegādāties arī tritikāles sēklu. Tritikāle ir rudzu un kviešu krustojums, kas labi der lopbarībai, iespējams izcept arī maizi. Tritikāles sēklu piedāvā A.Pinka no Aizkalnes pagasta.

Lauksaimniecības konsultāciju biroja uzsvēra, ka iespējas iegādāties kvalitatīvu sēklu ir drošas, jo sēkla ir pārbaudīta,

bet tās realizētāji saņēmuši licences. Tomēr pirkt un pārdot graudus var visi, it īpaši, ja tie nepieciešami lopbarībai.

Ja nu gadījumā kāds neuzticas pašu rajona sēklu audzētājiem vai arī grib iesēt retāk sastopamo ziemāju šķirnes, var braukt arī tālākus ceļus.

Viļānu Valsts selekcijas un izmēģinājumu stacijā pārdod rudzus 'Voshod', ziemas kviešus 'Donas puspunduris', firma «Pūres grauds» — rudzus 'Talovskaja 15', Dobeles auglīkopības izmēģinājumu stacija — ziemas kviešus 'Širvinta', bet SIA «Lielmežotne» — ziemas kviešus 'Pamjati Fedina', kā arī 'Mironovskaja 808'.

Lauksaimniecības konsultāciju biroja agronome Z.Dūda pastāstīja, ka zemnieku interese par graudaugu sēklu šķirnēm un to kvalitāti pēdējā laikā ir krietni pieaugusi. Arvien vairāk uzmanības tiek veltīts sēklu kodināšanai. Acīmredzot, rūgta bijusi mācība, kad labības laukos izplatījās melnplauka.

L.Kirillova

Bulduros tagad var redzēt to, ko pavasarī sēklu veikalos

Valsts Bulduru dārzkopības tehnikumam izveidojusies laba sadarbība ar vācu firmu «Benary», kura mums pazīstama kā dažādu puķu sēklu audzētāja. Pavasarī sēklu veikalos visi ziedu mīļotāji varēja izvēlēties ko sev no plašā klāsta, ko «Benary» piedāvāja. Bulduros krāsainā bagātība tagad redzama realitātē, jo tehnikumā notiek izmēģinājumi, lai pārbaudītu, kā puķes jūtas Latvijas apstākļos, kuras ir piemērotākas šķirnes Baltijas klimatiskajiem apstākļiem.

21. augustā Bulduru dārzkopības tehnikumā notika seminārs un praktiskais demonstrējums «Jaunākās tendences un virzieni viengadīgo puķu sortimentā «Benary» un citu firmu kolekcijās». Seminārā piedalījās arī interesenti no Preiļu rajona: lauksaimniecības konsultāciju biroja agronome Zenta Dūda, Aizkalnes pagasta zemniece Janīna Beča un šī paša pagasta lauksaimniecības speciāliste Li-

dija Kažemāka.

Kā «Novadnieku» informēja Z.Dūda, semināru puķu mīļotājiem vadīja tehnikuma pasniedzēja Anita Onkele. Iecerēts, ka ziemā viņa atbrauks arī uz Preiļu rajonu, lai nolasītu lekcijas mūsu zemniekiem un dārzkopjiem. Kādi temati ir aktuālākie, noskaidros aptaujā, ko gatavojas veikt lauksaimniecības konsultāciju biroja speciālisti.

Zemniece no Aizkalnes Janīna Beča piedalījās otrā seminārā, kas turpat vienlaikus notika Bulduros «Burkānu un sarkano galda biešu šķirņu salīdzinājums». Janīna savā saimniecībā arī audzē burkānus un bietes pārdošanai. Tāpēc viņai bija interesanti iepazīties ar tehnikuma speciālistu atzinumu par tām desmit galda biešu un desmit burkānu šķirnēm, kuras šovasar izmēģina tehnikuma laukos.

L.Kirillova

VIEDOKLIS

Ar apdomu un neatlaidīgu rosību

■ Jau no padomju laikiem cilvēkiem piedāvā dažādas dzīves attīstības programmas, reformas, projektus. Parasti šie dokumenti ir apjomīgi, neinteresanti un, galvenais, tos nepilda. Ja tie būtu izpildīti, mēs jau būtu pabijuši ekonomiskā un pašreiz liksmotot Eiropas Savienībā.

Patiesībā tuvojamies apokalipsei

Trešai agrārai reformai Latvijas laukos pirmā kārta tikpat kā paveikta, un daudzi nonākuši maznodrošināto kārtā. Piemēram, 1996. gadā Preiļu rajonā (LZA FS institūta pētījums. S.Deiviss u.c. «Sociālie un ekonomiskie apstākļi Latvijas laukos», 1997. g., 92. lpp.) tipisks vidējais māsaimniecību patēriņš bija 7,6 lati mēnesī uz cilvēku jeb 25,3 santīmi dienā, vidējais kopējais māsaimniecības ienākums (turpat 77. lpp. 17. tabula) 15 lati mēnesī uz vienu vidēja vecuma cilvēku māsaimniecībā (šajā māsaimniecībā nav pensionāru un bērnu).

Preiļu rajonā tiem, kas beidz skolu, ir ļoti maz iespēju atrast darbu un bezdarba līmenis starp divdesmitgadniekiem (vecuma grupa 20-29 gadi) ir īpaši augsts, sasniedzot 63%, bet kopumā rajonā 55% (turpat, 69. lpp., 11. tabula). Cilvēki iztiek no saražotā palīgaisaimniecībā.

No minētā pirmais secinājums: trešā agrārā reforma veikta nepārdomāti, vadoties no partiju un nevis pilsoņu interesēm. Otrs, ne mazāk svarīgs secinājums: šajā pārbūves periodā esam bijuši kūtri domāšanā un

bezsirdīgi darbībā. Esam izpostījuši izbūvētās mehāniskās darbnīcas un rūsinām tehniku gar māju pakšiem. Esam bezsirdīgi postījuši savu un savu līdzcilvēku darbu. Šo darbību rezultātā jau tuvākajos trīs gados sagaidāms krahs: tehnika būs nolietota un jaunās iegādei nebūs naudas.

Mūsu daudzskaitlīgā inteliģence bija un joprojām ir novērotāja lomā un neuzņemas augsto atbildības pienākumu par saviem līdzcilvēkiem un savu novadu vai to, varbūt, pārņemis nolemtības noskaņojums, varbūt slinkums novērtēt noteikto, iespējams pilsoniskuma trūkums, notiekošais izsaucis tukšumu sirdī; var būt arī citi iemesli. Par šīm parādībām diskutēsim 12. septembrī Aglonas bazilikā seminārā «Latgales sociālās attīstības projekts».

Cienījamie skolotie cilvēki, gaidu jūsu ierosmes ar publikācijām šajā laikrakstā vai vēstules, bet galvenais — darbībā. Pienācis pēdējais laiks mosties.

Lauki atgriežas 19. gadsimtā

No Ekonomikas ministrijas ziņojuma par Latvijas tautsaimniecības attīstību (Rīga, 1996. g. decembris, 20.-22. lpp.) un lauksaimniecības gada ziņojuma izriet, ka lauksaimniecības iekšzemes gada kopprodukts ir 75 milj. latu gadā. 1997. g. 11. aprīlī konferencē Ulbrokā Zemkopības ministrijas valsts sekretārs J.Lapše ziņoja, ka lauksaimnieku izdevumi 1997. gadā palielināsies par 20,2 milj. latu, t.i., par 27%, t.sk. nodokļos vien par 7,2 milj. latu

jeb par 9,6% no kopprodukta vērtības. Vienā gadā zemniekam izdevumu palielinājuma segšanai jāatdod trešā daļa sava kopprodukta. Tas nozīmē, ka 1997./98. gadā tiks pabeigta lauksaimniecības likvidācija.

Visu laiku valdībā ir ministri, kas uzskata, ka zemnieku «spiešana» padarīs tos konkurētspējīgus, ieejot Eiropā. Savukārt profesors A.Boruks skaidro, ka lauksaimniecība pilda 4 svarīgas valstiskas funkcijas: nodrošina cilvēkiem dzīves vietu, uztur (sakopj) vidi, aizsargā telpu, dod darba vietas. Tāpēc publiski jautāju ministriem un deputātiem — lauksaimniecības likvidāšanas tiks nodrošināta Latvijas valsts telpas aizsardzība? Varbūt Latviju nosargās Aizsardzības ministrijas štābisti, kas klimst ministrijas Rīgas namu kambaros?

Sagaidāmie zaudējumi laukos pārsniegs iegūtos 20,2 milj., jo ir pieņemts likums par zemes tirgu un precei (zemei), kas nes zaudējumus, būs «sviestmaizes» cena. Šo zemi steidzāmības kārtā nopirks naudnieki (pašu, visiespējamāk citzemju).

Tāpēc pavisam atklāti jāautā mūsu likumdevējam — LR Saeimai: «Vai jūsu likumi atstās zemniekus bez zemes un tie atgriezīsies 19. gadsimta kalpu kārtā?»

Šāda notikumu attīstība lauku cilvēkam nav pieņemama, un kā no tās izvairīties — nākamajās publikācijās.

Eduards Matisāns,
zinātnieks

VĒSTULE

Arī par savlaicīgi nesniegtajiem pakalpojumiem pienāktos maksāt atlīdzību

Par a/s «Latvenergo» neizdarībām ir daudz dzirdēts un lasīts, bet uz labo pusi maz kas mainās. Kārtējo reizi to apliecina neizdarības š. g. 19. augustā, kad Preiļos uz vairākām stundām tika atslēgta strāvas padeve dažām iestādēm pašā darba dienas vidū. Starp atslēgtajām iestādēm bija autoosta un Krājbanka, kuru pakalpojumus dienā izmanto simtiem cilvēku. Autoostā tika dezorganizēts darbs, jo kasei nebija iespējams pārdot biļetes, to vajadzēja darīt autobusu šoferiem, kā rezultātā par 10-15 minūtēm aizkavējās reisi, nervozēja pasažieri, vainoja autoostas darbiniekus, radās nevajadzīgi konflikti. Arī Krājbanka nevarēja apkalpot klientus, tika traucēti finansu darījumi.

Par radītajiem darba traucējumiem atbildība jāuzņemas «Latvenergo» Preiļu iecirknim, neatkarīgi no cēloņa, kas izraisīja elektropadeves traucējumus. Neapšaubāmi, ka «Latvenergo» ļaudis, veikalā pērkot desu, nebūs mierā ar pārdevēja paskaidrojumu, ka desa ir sliktā, jo gaļa ir bijusi sliktā vai transportējot tā sabojājusies. Pircējs prasīs kvalitatīvu preci. Arī mēs, elektrības lietotāji, esam tiesīgi tūrgu ekonomikas apstākļos par savu naudu prasīt atbilstoši kvalitatīvu preci vai pakalpojumu vai arī kompensāciju par brāķi.

Kāpēc «Latvenergo» ir izņēmums un pēc saviem ieskatiem drīkst sniegt vai nesniegt pakalpojumus? Pēc analogijas arī ārsti var pamest slimnīcu un aizbraukt pasēņot, sak, mēs par šo laiku no jums naudu neprasmām, bet jūs paši tieciet galā ar savām kaitēm.

Piedzīt no «Latvenergo» 19. augustā nodarīto zaudējumu kompensāciju sakarā ar pakalpojumu nesniegšanu ir diezgan problemātiski, jo tie simti cilvēku, kuriem tika traucēti darījumi, diez vai griezīsies tiesā, un tieši uz to arī balstās monopolistu nekorektā attieksme pret patērētāju.

Uzskatu, ka patērētāju interešu aizstāvība ir jāuzņemas vietējām pašvaldībām. Šajā gadījumā Preiļu rajona padomei, kurai būtu administratīvi jānodrošina «Latvenergo» Preiļu iecirkņa amatpersonas. Soda naudu varētu izmantot rajona vajadzībām. Naudas sodi būtu uzliedzami arī «Lattelekom» attiecīgo iecirkņu amatpersonām, ja telefona sakari dienām ilgi nedarbojas normāli. Administratīvie sodi piespiestu strādāt šos dienestus atbilstoši mūsdienu prasībām.

Iespējams, rajona varasvīri aizbildināsies ar trūkumiem likumdošanā. Cienījamie kungi, veidojiet tos likumus paši savu pilnvaru ietvaros, nāciet ar likumu projektiem pie Saeimas deputātiem, Saeimas komisijās, strādājiet! Vai tad sētnieki, šuvējas un šoferi jūsu vietā strādās pie likumu pilnveidošanas projektiem?

Arī pašiem patērētājiem, vai tie būtu elektrības vai telefona lietotāji, jābūt aktīviem un jāaizstāv sevi. Jāpierod pie tirgus likumiem — maksāt tik, cik tas maksā, nevis klanīties neizdarībām. Neklusējiet! Rakstiet par neizdarībām Valsts prezidentam, deputātiem, partiju līderiem, lai «augšas» zina, kur un kā strādā, tad var gaidīt arī stāvokļa uzlabošanu. Ja nespēs ko līdzēt pašreizējie varas vīri, tad, varbūt, kāda partija nākamajās vēlēšanās uzņemsies patērētāju aizstāvību.

Ceru «Novadniekā» izlasīt rajona padomes komentārus manis rakstītā sakarā, kā arī «Latvenergo» Preiļu iecirkņa skaidrojumu, kāda dabas stihija — sniegunis, plūdi vai viesuļvētra vai pašu organizatoriskās neizdarības traucēja elektrības padevi š. g. 19. augustā.

Ar cieņu

A.Skutelis
(Stabulnieku pagasts)

**Preiļu rajona
lauksaimniecības konsultāci-
ju centra biroja vadītāja
Silvija Dreijere divas nedēļas
pavadīja Somijā. Viņa infor-
mēja «Novadnieku» par šo
pasākumu.**

Braucieni organizējusi Somijas valdība, kura iedala līdzekļus sadarbības projektu veidošanai ar Baltijas valstīm, un Latvijas Lauksaimniecības ministrija un Konsultāciju centrs. Grupa tika izveidota no Latvijas un Lietuvas pārstāvjiem. No Latvijas piedalījās 4 cilvēki. To varētu nosaukt par pieredzes apmaiņas braucieni: dalībnieki iepazīs ar lauksaimniecības stāvoķli, konsultantu darbu Somijā, uzzināja to, kā tiek veidota konsultāciju sistēma lauksaimniecības jautājumos, kādas pārmaiņas ir skārušas valsti, iestājoties Eiropas Savienībā.

Dalībnieki apmetās Somijas dienvidu pilsētā Vasā Ilmajoki lauksaimniecības institūtā. Bija iespēja klausīties dažādas lekcijas, ko lasīja gan lauksaimniecības skolu pasniedzēji, gan Zemnieku izglītības centra speciālisti, pārstāvji no pašvaldībām un departamenta, kuri sadala subsīdijas, kas iet no valsts un Eiropas Savienības. Apmeklējuši arī lauksaimniecības izstādi un iepazīnušies ar tās veidošanas pamatprincipiem.

Silvija Dreijere domā, — ja nauda, kas paredzēta sadarbības projektu atbalstīšanai, tiktu iedalīta tieši Latvijai, varbūt to varētu izmantot daudz efektīvāk. Taču, ja šādas iespējas nav, nedrīkst palaist garām nevienu izdevību, kas tiek piedāvāta. Arī šādos pieredzes braucienos var gūt vairākus noderīgus padomus. Somijā lielu uzmanību pievērš tam, lai cilvēki, kuri nodarbojas ar lauksaimniecību, būtu izglītoti šajā jomā. Ja vēlas nopirkt zemi, jābūt lauksaimnieciskai izglītībai (vismaz 10 nedēļām) un 3 gadu praktiskā darba pieredzei. Taču šie zemnieki vēl subsīdijas no valsts nesaņem. Saņem tie, kuriem ir 20 mācību nedēļu izglītība. Arī mantojuma zemi nevar saņemt bērni, kuri nav lauksaimnieciski izglītoti. Ja šis noteikums tiek pārkāpts, tas nozīmē — vecāki nevarēs no valsts saņemt pensiju.

Īpatnēja dzīve rit lauksaimniecības skolā, kurā brauciena dalībnieki dzīvojuši. Tai pieder 40 hektāri zemes, govju, cūku fermas, graudu kaltes, siltumnīcas, galdniecības cehs, darbnīcas. Šajā plašajā saimniecībā strādā paši studenti. Viņiem jāveic visi darbi — neatkarīgi meitene vai zēns. Ja tu esi zemnieks, tad zemnieks, tev jābūt gatavam visām dzīves situācijām.

Somijā valsts rūpējas par zemniekiem un viņus atbalsta. Visiem ir skaidrs, ka bez subsīdijām izdzīvot nevar. Ja salīdzina visas Eiropas valstis un Somiju, kas

Somijas zemnieku mērķis – nodrošināt savas valsts iedzīvotājus

atrodas Ziemeļos, vērojama atšķirība. Veģetācijas periods te ir īsāks par vienu mēnesi. Pavasarī pa nedēļu jāpagūst apšēt visus laukus, rudenī savukārt novākt ražu. Ja ne — sākas lietavas, aukstumi vai pavasarī viss izkalst, un raža vējā.

Somijas daļa, kas ir vairāk uz ziemeļiem, ir kalnaina. Zemes pleķīšu ir ļoti maz. Mežu masīvi plešas viens aiz otra. Valsts dienvidu pusē vairāk dominē kūdras augsne. Pavasaros upes bieži pālo. Tad ir jāgaida, kad ūdens atkāpsies un paliks sausāks, taču tai pašā laikā nevar nokavēt, jo kūdras augsne strauji paliek sausa kā pulveris, un tad nekas neizaug. Ja runā par meliorācijas sistēmu, viņi to veido gan kā ūdens aizvadišanas, gan kā apūdeņošanas (irigācijas) sistēmu.

Ražas, salīdzinot ar mūsējām, esot samērā mazas — 20-30 centneri no hektāra. Lielākoties ziemājus nemaz nevar audzēt. Tie vienkārši nespēj pārzīmot. Arī jaunas šķirnes no citām valstīm ievest nav vērts. Tās nepiemērojas šiem klimatiskajiem apstākļiem. Tās vispirms tiek izmēģinātas zinātniskajās saimniecībās. Tirgū cenas vismaz uz trešo daļu viscaur ir kritušas.

Izdzīvot zemniekiem palīdz no valsts, arī Eiropas Savienības piešķirtās subsīdijas. Palīdzību, kas attiecas uz mazauglīgajām jeb priekš lauksaimniecības neļabvēlīgajām zonām, ar katru gadu paredzēts samazināt. Tādējādi saimnieki, kuriem pieder mazas platības, reāli izdzīvot nevarēs. Šie zemnieki domā par optimālāko risinājumu: veidot lielas saimniecības vai specializēties kādā šaurākā nozarē.

No lauksaimniecības nozarēm Somijā visvairāk attīstītas ir piena lopkopība, gaļas lopkopība (cūku fermas). Ļoti daudz audzē broilerus. Licies interesanti, ka viena ģimene var apsaimniekot 30 tūkstošus putnu. Nākotnē viņi plāno iekārtot arī otru fermu un paplašināt ganāmpulku līdz 60 tūkstošiem.

Viens no interesantākajiem pasākumiem brauciena laikā bijusi lauksaimniecības izstāde, kas novadā tiek rīkota piecos gados reizi. Tai gatavoties sāk gadu iepriekš, izveido speciālu padomi. Apjoma ziņā apmēram tik liela kā mūsu Rāmavas un Viļānu izstādes kopā, taču citādi īpaši neatšķirasies.

Izstāde ilgusi trīs dienas, to apmeklējuši aptuveni 100 tūkstoši cilvēku. Tika demonstrēti dažādi mājdzīvnieki, tehnika. Tas uzskatāms gan kā komerciāls pasākums, gan kā iespēja konsultantiem piedāvāt savus projektus. Varēja apskatīt, ko ir paveikuši rokdarbnieki, mājamatnieki. Izstādē uzsvars tika likts tieši uz to, lai parādītu, ko saražo pašu valstī. Tās

moto (ja tā var teikt) — «Veltes no Somijas».

Bija vērojams uzsvērts patriotisms. 80% no tā, ko viņi saražo, tiek patērēts savā valstī. Somijas zemnieku mērķis ir saražot tik, lai nodrošinātu savas valsts iedzīvotājus. Kas paliek pāri, to eksportē. Viņi nepretendē iekarot pasaules tirgu, jo saprot, ka citas valstis var saražot lētāku produkciju. Imports Somijā sastāda pavisam niecīgu daļu. Uz visu valsti ir neliels skaits siltumnīcu, tādēļ ziemā dārzenus saražo ļoti maz. Taču cilvēki ievesto precī (banānus, tomātus no Holandes) nepieprasa un pērk ļoti maz. Arī tehniku pamatā ražo paši.

Lauksaimniecības attīstībā liels atbalsts ir Eiropas Savienības līdzekļi — lauksaimnieki iesaistās dažādos projektos. Pašlaik ļoti aktīvi tiek domāts, kā atrast papildus ienākumus. Tiek piedāvātas dažādas idejas, kā lauku cilvēks varētu iegūt papildus darbavietas. Zemnieki savā starpā apmainījušies padomiem. Daži domā, ka varētu audzēt, pārstrādāt un tālāk izmantot linus. Citi — kā lietderīgāk pielietot savu galdnieka, kokgrīzēja prasmi, sievietes — izšūšanas mākslu, kā laukos attīstīt miniindustriju.

Kāda grupiņa demonstrējusi savu nodarbošanos — viņi šujot darba apģērbus. Vēl audzē kažokzvērus — iegūst materiālu ne tikai grezniekiem, apmetņiem, bet no mazajām ādiņām izgatavo bērnu rotaļlietas, atslēgu piekariņus, rotaslietas.

Vēl viens no aktuāliem jautājumiem ir — kā daudzveidot produkciju. Audzējot gaļas lopus, tiek krustotas dažādas šķirnes. Īpatnēji un eksotiski liecas tas, ka tiek audzēti strausi. Valstī esot aptuveni 600 šo putnu. Uzskatāms par pateicīgu peļņas avotu. No viena putna iegūst 30-40 kg gaļas (1 kg maksājot aptuveni 40 latus), olas (viena ola sver 1,5 kg), nagus, kas ir ļoti asi, izmanto rūpniecībā akmeņu plēšanai paredzētos aparātos, strausa acs vienu daļu savukārt transplantēšanai cilvēkam.

Izklausās gan jocīgi, taču izrādās — strausu ir izdevīgāk audzēt kā govī. Pārtikai nav nepieciešams nekas īpašs. Ļoti izdevīgi arī, ka tie bargajos klimatiskajos apstākļos (līdz -40 grādiem) var dzīvot ārā. Jāņem vērā, ka strausa spēriens cilvēkam var būt nāvējošs, taču, ja neviens nesakaitinot, tie esot miermīlīgas dabas.

Ļoti populāra pašlaik Somijā — ekoloģiskā saimniecība. Lauksaimniecībā bioloģiskās metodes tiek izmantotas jau vairākus gadus. Taču salīdzinoši jauna ir ekoloģiskā lopkopība. Tā ir tapšanas stadijā. S.Dreijere paskaidroja — ekoloģiskā produkcija ir relatīvs jēdziens.

Katrā valstī ir savi standarti, taču arī situācija ir atšķirīga. Ko vienā valstī uzskata par ekoloģiski tīru, citā — ne tuvu tam. Kāds tad izskatās ekoloģisks mājlops? To audzēšanā jāievēro zināmi noteikumi. Tiem jādzīvo dabīgos apstākļos: jāiet ganībās, jāēd zāle. 80% no barības (siens, skābarība, graudi) jābūt ekoloģiski tīrai, pārējie 20% var būt jebkura barība, ņemot vērā vienu noteikumu — tai jābūt sagatavotai tepat Somijā.

Saimniekošanu atvieglo tas, ka vairāk kā pusei zemnieku ir kompjūteri, viņi ir pieslēgušies Internetam. Sēžot mājās, caur elektronisko pastu var saņemt nepieciešamo informāciju, norēķināties ar banku.

Situācijā, kas pašlaik radusies — ienākumi samazinās, tehnika kļūst dārgāka, bet vecā sāk nolietoties, — ņemot vērā citu valstu pieredzi, somi sāk domāt par kooperēšanās iespējām, kā tas būtu izdarāms labāk.

Novadā katrs zemnieks saņem anketu, kurā atzīmē, ko viņš var piedāvāt, kādā jomā vēlas sadarboties. Dažādos pagastos aizpildītās zemnieku anketas tiek ievadītas kompjūterā un tādējādi apkopota informācija.

Pēc brauciena dalībnieki no Latvijas kopīgi secinājuši, ka Somijā zemnieki nenoliedzami dzīvo daudz labāk, taču lauksaimniecības līmenis nav tik fantastiski augsts, kas mums nebūtu sasniedzams. Galvenā no problēmām Latvijas zemniekiem — līdzekļu trūkums, bieži vien arī pašu pieļautās kļūdas saimniekošanā. Tomēr viņi var daudz cerīgāk skatīties nākotnē. «Mums ir zeme, kuru var apsaimniekot. Mums nav jāmekāms pa akmeņiem, kūdrājiem. Somi cīnās par katru zemes pleķīti.»

S.Dreijere minēja spilgtu piemēru. Somija ir ļoti bagāta mežiem, no tiem tiek gūta arī laba peļņa. Taču, izgriežot kokus, viņi nedrīkst atstāt neapstādītu nevienu meža placīti. Kāda aina paveras pie mums? Koki tiek nežēlīgi izgriezti (jāsaka — bezjēdzīgi izpostīti meži). Un cik ir iestādīts vietā?

Vēl kāda no atziņām, kas radusies. Brīžos, kad klājas grūti, vienmēr vieglāk meklēt vainīgo, zēloties, taču no tā jau nekas nemainās. S.Dreijere domā, ka zemnieku dzīve tomēr nav bezcerīga. Lietderīgi būtu padomāt, ko savā saimniekošanā varētu izmainīt, izmēģināt kaut ko jaunu, netradicionālu. Noteikti var atrast tādu nozari, kas būtu izdevīgi, kas nestu peļņu. Ļoti svarīgi, lai arī Latvijā zemnieki turpinātu savstarpējo sadarbību, jo citu valstu pieredze ir ļoti pozitīva.

Inese Pastare

Tarifi apaļkokiem pazemināti. Problēmas paliek

Saskaņā ar grozījumiem likumā «Par muitas nodokli (tarifiem)» no 1. jūlija pazemināta izvedmuita apaļkokiem. Ar 1999. gada 1. janvāri to plānots pilnīgi atcelt.

Sākot ar 1. jūliju, lielākajā daļā pozīciju tarifi samazināti par 50%. Bez pārmaiņām, 1-2 latu līmenī, palikuši tarifi apaļkoku kategorijām: dažāda diametra skuju koku un lapkoku zāģbaļķiem (izejvielas zāģmateriāliem), ko eksportē uz valstīm, ar kurām noslēgti brīvās tirdzniecības līgumi. Tieši šīs valstis ir Latvijas kokmateriālu galvenās pircējas.

Ar 1999. gadu plānotā izvedmuitas at-

celšana vietējā tirgū krasi paaugstinās izejvielu cenas līdz pasaules līmenim, jo patlaban tās bremzē izvedmuitas mehānisms.

Latvijas kokapstrādes uzņēmumu produkcija spēš konkurēt vienīgi tad, ja tiks radīti nosacījumi koksnes atlieku pārstrādei. Šis jautājums Latvijā netiks risināts vēl ilgi. Šis atliekas varētu izmantot celulozes fabrika, taču, ja tā vispār tiks uzbūvēta, tad sāks darboties ne ātrāk kā 2003.-2004. gadā.

Asociācija «Latvijas koks» ierosina noteikt kvotas apaļkoku izvešanai vai vispār aizliegt liela diametra izejvielu eksportu.

«Bizness & Baltija»

Tālmācības atvērto durvju dienas Preiļu rajonā un visā Latvijā

**Ikviena pilsētas un lauku iedzīvotājs tiek atkal gaidīts
10. septembrī Preiļu 1. pamatskolas zālē**

- plkst. 14.00 praktiskas lietvedības un uzņēmējdarbības kursi. Visus, kas nodarbojas ar uzņēmējdarbību un lauksaimniecību, aicinām mācīties 11 mēnešus tālmācības kursos tieši Lauksaimniecības universitātes pasniedzēju vadībā. Kursu laikā būs personīgas universitātes pasniedzēju konsultācijas. Saņemtais sertifikāts sākot no 1999. gada būs noderīgs subsīdiju saņemšanai lauksaimniecībā;
- plkst. 16.00 angļu un vācu valodas 11 mēnešu kursi ar ērtu, modemu un izdevīgu metodi dažādiem zināšanu līmeņiem. Mācīties var ikviens no 12 gadu vecuma neatkarīgi no dzimtas valodas un priekšzināšanām;
- plkst. 18.00 angļu valodas 6 mēnešu kurss bērniem no 5 līdz 8 gadu vecuma. Gaidām bērnus kopā ar vecākiem. Neatkarīgi no tā, vai vecāki runā angļu valodā vai nē, kursa laikā viņi pēc speciālas metodikas tiek apmācīti kā strādāt ar bērnu;
- katram no jums būs iespēja piedalīties loterijā, lai jau šajā gadā laimētu ārzemju ceļojumus un citas balvas, kā arī piedalīties tālmācības kluba «CHAT» pasākumos.

Programmu izmaksas no Ls 2 līdz Ls 14 mēnesī. Jāmaksā par katru tekošo mēnesi. Pirmā iemaksa jau atvērto durvju dienas laikā. Invalīdiem 30% atlaide.

Sikāka informācija pa tālr. 10544 pēc 16.00, prasīt Lailu Viborno.

Nezinu, kā būtu, ja pirmajā septembrī pēkšņi vairs nevajadzētu iet uz skolu. Tad, laikam, par savu es nevarētu saukt bērnību un jaunību, kas šajā dienā liek saplaupt ziedos mūsu pilsetas ielām.

Pirmais septembris ir skolotāja satikšanās ar topošajiem cilvēkiem, kuriem tas palīdzēs veiksmīgi pakāpties zinību kalnā. Pirmā skolas diena ir it kā nerakstītu līgumu slēgšana starp skolēnu un skolotāju sirdsapziņu — uz vienu gadu.

Kāds gandarijums ir tad, ja solījums pildīts, ja pienākums neaizmirsts, ja dotais ņemts! Taču reizēm sirdi sabirst asi zvīrgzdi par sastaptiem meliem, novārtā atstātu grāmatu, necieņā rakstītām rindām.

Jā, grūtums un skaistums skolotāja darbā gandrīz vai līdzsvarojas. Pedagoģa profesija prasa būt jaunam visu mūžu, lai nejustos nevajadzīgs jaunatnes vidū. Tā prasa tik daudz mācīties pazīt cilvēkus, tik daudz lasīt, vērtēt, domāt, ka jāklūst par meklētāju un noteikti par atradēju. Savā augšanas gaitā skolotājs nedrīkst nogurt, kaut arī aiz muguras gadu desmiti grūta darba.

Pirmais septembris... Tā ir svētku diena arī vecākiem, jo tieši šajā dienā viņu miluļi pakāpjas vienu dzīves pakāpienu augstāk.

Vispriecīgākie jūtas pirmklasnieki, jo tā ir viņu pirmā mācību diena, tiek sperts pirmais solis zināšanu kalnā. Gan priecīga, gan skumja tā ir devītajiem un divpadsmitajiem. Paies mācību gads un tālāk būs jāiet patstāvīgi. Kāds būs tas

Krievu bērnu integrācija latviskā vidē — aktuāls mūsu skolas uzdevums

ceļš? Kur tas vedīs? Ko tas no manis prasīs?

Septembris... Jauna mācību gada sākums. Kāds bija iepriekšējais? Ko nesīs nākamais?

Preiļu 2. vidusskola ir viena no daudzajām krievu skolām Preiļu rajonā, tādēļ, protams, ir aktuāls jautājums par mūsu bērnu integrāciju latviskā vidē, ko nevar atrisināt bez kvalitatīvām zināšanām valsts valodā. Bet mūsu audzēkņu iestāšanās augstskolās un valsts ģimnāzijā, pāriešana uz latviešu pamatskolu liecina, ka tas ir iespējams. Lūk, mūsu absolventu rezultāti.

1995. gadā 12. klasi pabeidza 20 skolēni, no tiem augstskolās iestājās 12;

1996. gadā attiecīgi 20 un 18;

1997. gadā no 33 absolventiem augstskolās iestājās 26. Lielākā daļa no viņiem mācās latviešu plūsmā.

Lai vēl vairāk padziļinātu mūsu audzēkņu zināšanas valsts valodā, tuvinātu tos latviešu kultūrai, ar šo mācību gadu 10. un 11. klasē kā atsevišķs priekšmets tiks mācīta latviešu literatūra.

Turpināsim īstenot likumu par atsevišķu priekšmetu pasniegšanu valsts valodā. No 1. līdz 9. klasei valsts valodā tiek pasniegta mūzika un fiziskā audzināšana. Šajā mācību gadā 8. klasē ieviešam

kursu «Ievads ekonomikā». Tā kā mācību literatūra ir valsts valodā, tad arī to mēģināsim mācīt latviski. Vidusskolas klasēs bez jau minētās latviešu literatūras valsts valodā tiek pasniegta vēsture, fiziskā audzināšana, mājsaimniecība, mūzika.

Otrs nozīmīgs darba virziens ir krievu kultūras mantojuma, tradīciju saglabāšana. Gandrīz visi mūsu skolas bērni ir Latvijas Republikas pilsoņi, kuru saknes jau vairākus gadsimtus atrodas zilo ezeru zemē — Latgalē. Tādēļ šogad domājam sākt pētīt vairāku ģimeņu ciltskokus Preiļu pusē. Šajā darbā būs nepieciešama arī vecāku un vecvecāku palīdzība.

Tradicionāls darba virziens ir «Mana skola». Tiek vākti un noformēti materiāli par katru izlaidumu un skolotājiem veterāniem. Iespēju robežās cenšamies atbalstīt skolotājus veterānus gan priekos, gan bēdās.

Varam lepoties ar mūsu sporta bāzi. Jāsaka paldies fizikultūras skolotājiem. Bet problēmas rada sporta inventāra trūkums, jo ir vajadzīga nauda. Šajā mācību gadā mēģināsim «atdzīvīnāt» senos krievu spēļu veidus, piemēram, «gorodki».

Katru gadu parādās daudz jaunu māci-

bu līdzekļu, grāmatu, jāatjauno mācību grāmatu fonds. Šodien gribas teikt paldies pilsētas domes priekšsēdētājam par iedalītajiem līdzekļiem, kas ļāva nepieciešamās mācību grāmatas iegādāties vasarā. Līdz ar to varam normāli uzsākt jauno mācību gadu. Lielu paldies jāsaka arī bērnu vecākiem, jo bez viņu palīdzības nebūtu iespējams skolas kosmētiskais remonts.

Vēl viena problēma — pedagoģu tālākizglītība. Pārāk liela reālā darba slodze un brīvā laika trūkums pašizglītībai, ko nespēj kompensēt atalgojums. Bet, neskatoties uz to, šovasar lielākā daļa mūsu skolas skolotāju nokārtoja eksāmenu valsts valodā un ieguva augstāko pakāpi. Bet tas vēl nenozīmē — brīvi pārvalda valodu. Iegūtās prasmes jānostiprina un jāpilnveido.

Pie sliekšņa jaunais mācību gads. Tas nebūs lielāks par iepriekšējo. Cieņjamie skolotāji un bērnu vecāki! Lai možums, dzīvesprieks ir pavadoņi katrā jūsu dzīves solī, lai vienmēr baltas ir jūsu domas, lai nepietrūkst saules siltuma, veselības, labestības mācot un audzinot mūsu nākotni!

Lilīta Baško,

Preiļu 2. vidusskolas direktora vietniece mācību darbā

Par maz bijis uzstājības izglītības reformas īstenošanā — pedagoģisko darbinieku augusta konferencē Rīgā atzina Valsts prezidents Guntis Ulmanis

19. augusta konferencē Rīgā piedalījās arī mūsu rajona pārstāvji: skolu valdes priekšsēdētājs A.Zagorskis, izglītības Valsts inspekcijas vecākais inspektors J.Lazda, Preiļu Valsts ģimnāzijas direktors J.Eglītis, Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības rajona organizācijas vadītājs V.Vagalis un rajona skolu valdes metodiskā centra vadītāja V.Karpušenko.

Viņa pastāstīja, ka konferences dalībnieki ar interesi noklausījušies Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa uzrunu, kurā viņš kavējies pie iemesliem, kāpēc kavējas izglītības reforma. Kā atzina prezidents, viņam vajadzējis būt uzstājīgākam, bet arī no pedagoģiem cerējis sagaidīt lielāku iniciatīvu. Pozitīvi G.Ulmanis vērtējis faktu par līdzekļu palielināšanu izglītības darbinieku algu izmaksai, kas jāsaista ar skolotāju atestācijas gaitu.

Otra svarīgākā jautājuma kopa skar zināšanu līmeni, ko mūsdienu skolotājs spēj piedāvāt skolēnam, lai tas būtu spējīgs konkurēt līdz ar citiem jauniešiem Eiropā un pasaulē. Uzrunā G.Ulmanis uzsvēra, ka šodien, kā vēl nekad, no pedagoģu pašatdeves atkarīgs tas, cik izkopta būs indivīda piederības sajūta valstij, savam novadam, pilsētai, pagastam, ciemam, skolai un, protams, ģimenei.

V.Karpušenko informēja, ka par izglītības pamatuzdevumiem valdības deklarācijā runājis izglītības un zinātnes ministrs J.Celmiņš, bet ministrijas valsts sekretārs A.Priekulis — par ministrijas konkrētajiem uzdevumiem jaunajā mācību gadā.

Konferences dalībnieki no mūsu rajona kopā ar kolēģiem noklausījušies pašvaldību savienības, Rīgas pilsētas skolu valdes, naturalizācijas pārvaldes, izglītības stratēģijas departamenta, arodbiedrības, kā arī citu ar izglītību saistīto iestāžu pārstāvju runas, tomēr atzina, ka tajās bijis pārāk maz konkrētības, bet pārāk daudz lozungu.

L.Kirillova

Vai cilvēkam ir jātic? Un kāpēc? Vai jūs vienmēr esat ticējuši? Liekas, nē. Jūsu paaudze bija pēdējie pionieri un komjaunieši mūsu valsts skolās. Tātad — vai ticība ir cilvēka lieta?

Jautājuma otrs aspekts: kāda bija jūsu pirmā tikšanās ar Dievu? Vai ir bijis tāds brīdis jūsu dzīvē, kad jūs skaidri sajūtāt un sapratāt: jā, taisnība ir bijusi visiem laikiem — Dievs ir.

Atbild Preiļu Valsts ģimnāzijas 1997. gada absolventi, nākamie studenti.

Rasma Gertmane, Daugavpils Pedagoģiskās universitātes Humanitārā fakultāte, specialitāte — angļu valoda, zviedru valoda iesācējiem un tulks:

— Domāju, ka ticība cilvēkam nepieciešama gan fiziskā, gan garīgā ziņā. Cilvēks nevar iztikt bez ticības. Varētu pat teikt, ka ticība cilvēks attaisno savas esības jēgu. Ticību varētu apskatīt divos aspektos: kā ticību kaut kam augstākam, kādam augstākam spēkam, kādai augstākai varai kā ticību Dievam un ticību pašam sev.

Abi šie faktori ir svarīgi. It īpaši ticība sev. Katras uzvaras pamatā vispirms ir uzvara pašam pār sevi. Un tas sekmē arī paša cilvēka attīstību. Ticība pastāv. Kaut dažkārt, varbūt, tu arī pats neapzinies, kam tu īsti tici. Vienkārši, — tu zini, tici un dari. Protams, ir arī tādi brīži dzīvē, kad liekas: nu viss ir bezcerīgi, nav vairs, kam ticēt. Bet tas pāriet.

Kad es biju pioniere, tāpat ticība pastāvēja. Lai arī ne kā ticība Dievam. Varbūt mēs to saucām citādi. Bija citi elki, personas, kas tika dievišķotas.

Es domāju, ka Dievs nav mazs. Varbūt dažkārt viņš priekš mums ir visa pasaule. Varbūt mēs paši dzīvojam Dievā, esam daļa no viņa un esam saistīti ar viņu. Noteikti, tas tā ir.

Jautājums par atklāsmes brīdi ir dziļi individuāls. Katrs cilvēks tic savādāk, katram ir sava ceļš pie Dieva. Es esmu ticējusi vienmēr kādam augstākam spēkam, augstākai varai. Tas varētu būt tikpat labi kristiešu dievs, kā arī citu reliģiju dievi. Es vienmēr esmu ticējusi visam labajam, taisnīgajam, godīgajam. Esmu ticējusi, ka labais un taisnīgais uzvarēs. Gribētos tam ticēt, negribētos to zaudēt. Neapšaubāmi, šodien ticība Dievam dau-

dzi cilvēki atrod spēku, aizstāvību, mieru savai dvēselei. Varbūt nekas tā nevar sniegt mierinājumu, piedošanu un mieru kā tieši kristiešu dievs. Bet tas ir individuāls jautājums, un es nezinu, vai par to tā īpaši jārunā.

Ize Pastore, Latvijas Universitātes Vadības un ekonomiskās informātikas fakultātes studente:

— Es gribētu uzdot pretjautājumu: vai pasaulē kaut kas vispār varētu pastāvēt, ja nebūtu ticības. Ja cilvēki neticētu paši

nekam netic. Tad cilvēks ir purvā.

Ticība ir kaut kas ļoti personisks. Tāpēc nav iespējams kādu piespiest ticēt. Kad tici un iznāk vilties, tad ir sāpīgi. Sāpīgi ir vilties gan cilvēkā, gan sabiedrības viltus ideālos. Man pionieru un komjauniešu laiks pagāja secen, atšķirībā no manu vecāku paaudzes. Tāpēc jau viņus sauc par zudušo paaudzi.

Mana tikšanās ar Dievu vēl priekšā. Es skaidri jūtu, ka tā būs, tikai nezinu, cik drīz. Šodien kā Niče ticu pašas spē-

KĀPĒC JĀTIC?

se, saviem spēkiem, labajam, jaunajam utt. Ja cilvēks kaut kam tic, tas nozīmē, ka viņam tas ir, viņš to var sasniegt. Ja cilvēks, piemēram, netic sapņiem, tas, protams, nenozīmē, ka sapņi vispār nav. Vienkārši šā cilvēka dzīvē tie neeksistē. Tieši ar ticības palīdzību mēs varam kaut ko izslēgt no savas dzīves vai pieņemt to.

Es dzīvoju ar pārliecību, ka viss šajā dzīvē notiek labi un pareizi. Vēl es dzīvoju ar pārliecību, ka par visu šajā dzīvē ir jāmaksā. Es ticu, ka mēs visu laiku tiekam par kaut ko apbalvoti vai sodīti. Jau kādu laiku par manas dzīves moto ir kļuvis teiciens, kas bijis iegravēts 15. gadsimtā uz kādas katedrāles sienas: «Ir tā, kā ir, un tāpēc nevar būt citādi.»

Zane Ivanova, Latvijas Universitātes Politikas zinātnes nodaļas studente:

— Pirms atbildēt uz jautājumu, es definēju jēdzienu «ticēt». Pirmkārt, ticēt sev, paša spēkiem. Otrkārt, ticēt kaut kam augstākam ārpus sevis — Dievam. Kāpēc jātic? Kā vienā, tā otrā gadījumā tā ir cilvēka dabiska tieksme sākotot šo pasauli, ieviest šajā haotiskajā pasaulē kaut kādu kārtību. Tā ir kā trauks, kā forma, kurā tiek satilpinātas visas parādības, notikumi, likumsakarības, nejausības utt. Cilvēks skaidrāk ierauga vadlīnijas. Ticot sev, redzi, ko esi panācis, kas vēl jā dara, lai sasniegtu iecerēto mērķi. Ticība ietver sevi virzību uz priekšu. Tā ir virzība uz rītdienu, kad būs redzams tavas šodienas darbības rezultāts.

Cilvēkam dabiski ir ticēt. Tā ir cilvēku lieta. Diemžēl papildam ir tādu, kas vairs

kiem. Jā, es ticu, ka cilvēka gribasspēks var gāzt kalnus.

Aivis Suņeps, Rīgas Tehniskās universitātes Datortehnikas, elektrozinību un enerģētikas fakultātes students:

— Ir jātic, lai paliktu cilvēka ādā. Ticība bieži vien ir tas, kas palīdz izdzīvot grūtā brīdī. Vienkārši, ir jātic tam, ko tu dari, un jādara tas pareizi.

Mēs visi gan tieši, gan netieši esam savā starpā saistīti. Ja viens cilvēks tic otram, tad šis cilvēciskās saites nepazūd. Uzreiz aiz neticēšanas un neuzticēšanās sākas naidis, kas nekad cilvēci nav vienojis. Cilvēkam ir labāk ticēt, jo tad katrs kļūst pats par sevi — drošāks un pārliecinošāks.

Man nebija tās «laimes» kļūt par komjaunieti un arī pionieris es biju pavisam neilgu laiku. Vēl toreiz, pionieru laikos, es piedalījos ticības mācības stundās baznīcā, tiku iestiprināts un, cik atceros, nekad nosodījumu no sabiedrības puses nesaņēmu.

Es nevaru apgalvot, ka vienmēr esmu ticējis. Dažreiz ir tā, ka nekam vairs netici. Vienkārši, tas ir tas, kas palīdzēja un palīdz atbrīvoties no iekšējā smaguma. Protams, tā ir katra cilvēka lieta — ticēt vai ne. Un neviens cits viņa vieta to nevar izdarīt.

Atklāsmes brīdis manā dzīvē nav bijis, bet es ticu, ka tā tas varētu būt. Mana pirmā tikšanās ar Dievu bija divu mēnešu vecumā manās krustībās.

Inta Baiba
Preiļos

Pagrīdes dakteris

Rušonas ciemā sava mūža lielāko daļu nodzīvoja inteliģents cilvēks Aleksandrs Rasnačs. Viņš dzimis Liksnas pagastā, piedalījies pirmajā pasaules karā, kur izmācījies par feldšeri, bija teicams šīs nozares speciālists, labi prata noteikt slimības diagnozi, ļoti daudzus slimniekus izārstēja, daudzus izglāba no nāves, brauca pie slimniekiem mājās. Pats deva zāles. Par saviem pakalpojumiem ņēma nelielu maksu.

Bet Latvijā par ārstiem nedrīkstēja strādāt bez diploma. Daugavpils apriņķa galvenais ārsts Pēteris Grišāns, kas A.Rasnačam bija labs draugs, uz to skatījās caur pirkstiem. Turpretim Jasmuižas pagasta ārstam (Rušona atradās Jasmuižas pagastā) šis konkurents nepatika. Tāpēc par A.Rasnaču atiecīgajām iestādēm pienāca sūdzības.

Vairākas reizes A.Rasnača mājās tika izdarīta kratīšana, konfiscēti ārsta instrumenti un uzlikts administratīvais sods. Tāpēc A.Rasnačs kļuva piesardzīgs un palīdzēja tikai uzticamiem cilvēkiem. Bet pēc 1940. gada viņš jau varēja legāli nodoties medicīnas praksei, un turpmāk viņš to piekopa visu savu atlikušo dzīvi. 1995. gadā iznākušajā «Uz ežiņas galvu liku» 2. grāmatā rakstā «Aizkalnes partizāni» (173. lpp.) Donats Greiža pastāsta, ka ievainotajam nacionālajam partizānim Vladislavam Pudžam Rušonā dzīvojošais ārsts Rasnačs 1946. gadā esot no rokas izoperējis 3 lodes un, neskatoties uz sev draudošajām nāves briesmām, šis ārsts daudzkārt sniedzis nesavtīgu palīdzību slimajiem un ievainotajiem partizāniem.

Dominiks Jermolovičs

Svētajā pilsētā — Tēvreize latviešu valodā

Šogad Jeruzalemē, staigājot pa Kristus pēdām, kur mūsu Pestītājs mācīja, gāja sāpju ceļu, tika piesists krustā un augšāmcelās, viens no daudzajiem sajūsmas brīžiem bija Jēzus mācītā lūgšana (Mt, 6.9 un Lk. 11.2) «Tēvs mūsu», kas iekalta plāksnē latviešu valodā. Šī vēsturiskā plāksne atrodas Pater Noster baznīcā, kas pieder karmelītu ordeņa garīgajām māsām uz Olivkalna, no kura paveras plaši pārredzams skats uz visu seno Jeruzalemi. Šajā dievnāmā jau ir pāri par 90 plāksnēm ar Tēvreizi dažādās valodās. Suvenīru kioskā iespējams nopirkt kartītes ar Tēvreizes tekstu 94 valodās. Aramiešu valodā, kuru runāja Pestītājs, Tēvreize iegravēta dievnama grīdas akmenī, uz kura, ļoti iespējams, ir sēdējis Jēzus Kristus un mācījis savus

apustuļus Dievu lūgt.

Latviešu Tēvreizes plāksnes atklāšana un iesvēte notikusi svētdien, 1981. gada 22. martā. Svinīgajā ceremonijā piedalījies seši latviešu luterāņu mācītāji, 64 latvieši, no tiem astoņi katoļi. Svētceļotāji bija no ASV un Kanādas.

Šīs Tēvreizes plāksnes atklāšanā lielu ieguldījumu devusi dzejniece Janina Babre (dz. 1919. gada 5. jūlijā Daugavpilī, mirusi 1983. gada 19. jūlijā Floridā, ASV). Pēc šī svētceļojuma viņa vārsmoja:

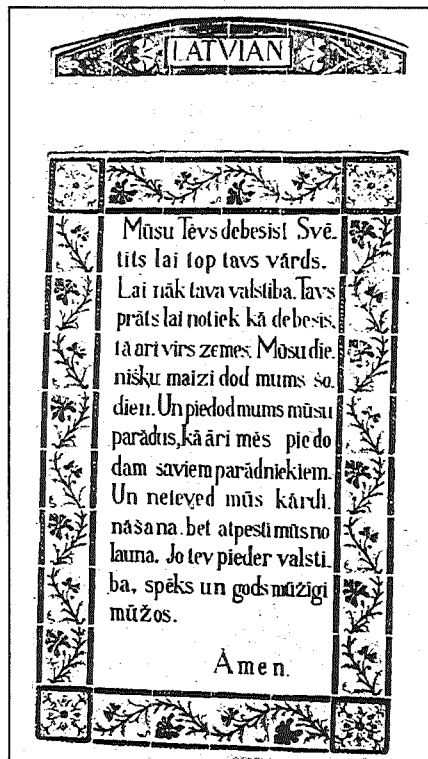
*«Es Tavas pēdas meklēju
Jerikā un Jeruzalemē,
Un ceļu akmeņaino
Uz Emmausu izstaigāju.»*

Šie vārdi iekalti arī dzejnieces kapa pieminekli.

Kad latviešu svētceļnieki apmeklēja Jeruzalemi, lai meklētu Kristus pēdas, viņi tur atrod Jēzus vārdus: Svētīts lai top Tavs vārds.. Lai nāk Tava valstība.. savā mātes valodā. Svētajā pilsētā tagad ir liecība par mūsu ticību. Mums šī lūgšana bija kā sastapšanās ar mīlu un tuvu draugu, jo dzirdēt un lasīt svešā zemē kaut ko no Latvijas bija sajūsmas pilni brīži. Mēs tūlīt uzsākām dziedāt Tēvreizi, sāka nedaudz līt, bet tas netraucēja. Un beigās V. E. bīskaps A. Justs deva savu svētību un izteica cerību, ka nākotnē uz Nazareti vajadzētu atceļot Aglonas Dievmātei. Tiešām, Nazaretas bazilikas dārzā jau atrodas daudzas Dievmātes statujas. Ir vēl daudzas tukšas vietas.

Mūsu svētceļnieku dalībnieks profesors Igors Vasiļjevs (1940-1997) labprāt piekrita veidot Aglonas Dievmātes statuju, jo līdz šim Jēzus Mātes attēls veidots vienīgi gleznās. Taču ievērojamais tēlniecības meistars I. Vasiļjevs negaidīti aizgāja mūžības ceļos. Cerēsim, ka kāds cits mākslinieks pabeigs profesora ieceri, ko viņam neizdevās īstenot, un Aglonas Dievmātes ceļos uz Jaunavas Marijas baziliku Nazaretē.

A. Budže, prāvests

● Augusts zilā ezeru zemē.

Jāņa Silicka fotoetide

Krustvārdu mīkla

Horizontāli

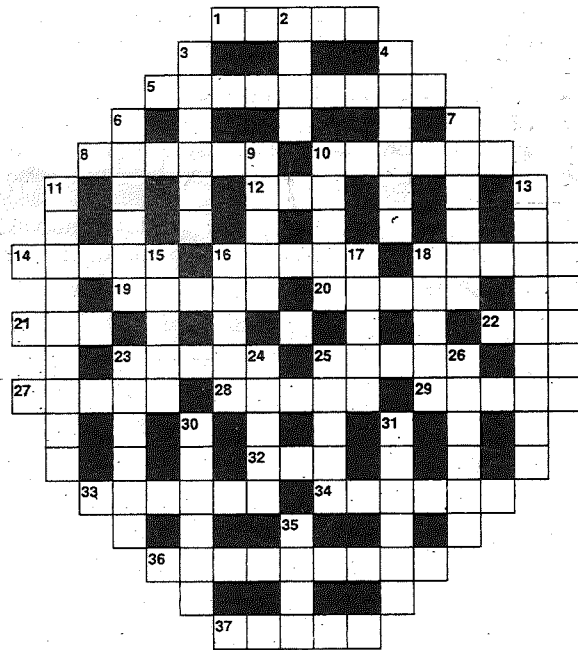
1. Paresna aukla. 5. Pagasta centrs Preiļu rajonā. 8. Skaitliskis dienas apzīmējums. 10. Spēlēt stīgu mūzikas instrumentu. 12. Tēls V. Lāča romānā «Pazudusi dzimtene». 14. Dzīt asnus. 16. Dažu Vidusāzijas tautu dziesminieks. 18. Mācību iestāde. 19. Ņemt zivis ārā no tikla. 20. Šauri, stāvi zemes virsmas padziļinājumi. 21. Nelaiž vaļā. 22. Apstrādāt augsni. 23. Adatveidīgs graudzāļu zieda plēksnes veidojums. 25. Noenkurotas peldošas zīmes. 27. Uz āru izspiedies slimīgs ādas veidojums. 28. Irties. 29. Lopbarība. 32. Klajš lauks. 33. Novietot stāvus. 34. Izjust nepatiku par citu cilvēku panākumiem. 36. Virsnieka dienesta pakāpe. 37. Sens tūlpuma mērs.

Vertikāli

2. Rieciens. 3. Nenožīmīga parādība. 4. Ļoti sirsnīgs. 6. Spēcīgi viņloties. 7. Latviešu rakstnieks (1871-1911). 9. Sārtoties. 10. Zviedrijas firma, ar kuras ražoto iespiedmašīnu iespīz «Novadnieku». 11.

20. augusta numurā publicētās miklas atminējums

Horizontāli. 1. Makaroni. 4. Demisija. 9. Rudulis. 11. Ordenis. 13. Tārps. 14. Karot. 16. Boa. 17. Jambis. 23. Kastanis. 24. Arendole. 25. Turpināt. 26. Palisāde. 28. Veste. 30. Īri. 31. Fakss. 38. Apogs. 40. Nianses. 41. Neirīts. 42. Afērists. 43. Eskalops.
Vertikāli. 1. Murds. 2. Kāds. 3. Nasta. 5. Eposs. 6. Inna. 7. Ausis. 8. Mirgot. 10. Lasso. 12. Dūja. 15. Apsarme. 18. Brokāts. 19. Akots. 20. Sijāt. 21. Urgas. 22. Renes. 27. Kreoli. 29. Tušs. 32. Auri. 33. Venta. 34. Pasēt. 35. Usnes. 36. Apses. 37. Marē. 39. Riko.

31% sociālā nodokļa maksāts no minimālās algas

Pērn Valsts sociālās apdrošināšanas fondā konts tika atvērts 1,3 miljoniem iedzīvotāju, kuru sociālā nodokļa nomaksa kopā ir 322 miljoni lati. Šādus datus apkopojis Valsts sociālās apdrošināšanas fonds.

816 tūkstoši no tiem bija algotā darbā nodarbinātie iedzīvotāji, 7000 — pašnodarbinātās personas, 50 tūkstoši — mātes, kas audzina bērnus līdz trīs gadu vecumam, 87 tūkstoši invalīdu, kas vēl nav sasnieguši pensijas vecumu, kā arī 43 tūkstoši bezdarbnieku, kas saņem bezdarbnieku pabalstu.

Lielākā daļa — 31,41% iedzīvotāju

sociālais nodoklis maksāts no minimālās algas, proti, 38 latiem. 14,09% iemaksu alga ir līdz 49 latiem, 8,14% — no 50 līdz 59 latiem, 13,24% no 100 līdz 149 latiem. Savukārt tādu iedzīvotāju, kuru ienākumi mēnesī ir lielāki par 1000 latiem, ir 0,12%. Vismazāk — 0,03% — Latvijā ir tādu cilvēku, kas mēnesī saņem no 900 līdz 999 latiem.

Neapšaubāmi, tas neatpoguļo reālo samaksu par darbu, jo bieži vien sociālais nodoklis tiek maksāts no minimālās darba algas, bet īstenībā darbinieka mēnešalga ir krietni lielāka.

Apkopojot datus, Valsts sociālās apdrošināšanas fonds secinājis, ka lielākā daļa — 91% strādājošo iepriekšējā gadā bijuši nodarbināti pie viena darba devēja, 7,6%

strādājuši divās darba vietās, bet 0,97% — strādājuši vairāk kā trīs darbus.

«Daudzi vecāka gadagājuma iedzīvotāji interesējas, vai šī summa tiek izmaksāta mirušo radniekiem. Esam spiesti viņus apbēdināt, jo likumā tas nav paredzēts,» sacīja Kurzemes rajona Sociālās apdrošināšanas pārvaldes vadītāja Heronija Mekša.

30% paziņojumus nesaņēms

Konta vēstules, kurās katrs strādājošais, par kuru darba devējs maksājis sociālo nodokli, varēja iepazīties ar tām summām, kas, sasniedzot vecumu, veidos pensiju, fonds izsūtīja apmēram pirms diviem mēnešiem, un šis darbs

tiek turpināts.

Tomēr Valsts sociālās apdrošināšanas fonda direktore Inese Šmitiņa prognozē, ka ap 30% adresātu šos paziņojumus nav saņēmuši vai arī nesaņēms, jo iedzīvotāju datu reģistrā, kuri izmantoti, izsūtīt vēstules, atrodas novecojuši dati. Daudzi darba devēji par saviem padotajiem nerūpējas un nemaksā sociālo nodokli, tādēļ arī šiem cilvēkiem fonda sūtījumu saņemt nav cerības.

Apkopojot datus, problēmas sagādājuši arī pašu darbinieku pavisība, kas, aizpildot dokumentus, nav snieguši precīzus datus. Lai veiktu šo akciju, Valsts sociālās apdrošināšanas fonds tajā ieguldījis 97000 Ls.

«Dienas bizness»

POLICIJAS ZIŅAS (no 18. līdz 25. augustam)

Ceļu policija informē

■ 19. augustā ceļa Rīga-Daugavpils 188. kilometrā sadūrās V.Markerova vadītā automašīna MAZ 5337 ar automašīnu VAZ 2106, kuru vadīja P.Bambāns. Cietušo nav, bet bojāti abi braucamie.

■ 21. augustā Līvānos, Kurzemes un Krustpils ielu krustojumā sadūrās automašīna VW Polo, kuru vadīja P.Jefimovs, un automašīna M-2140, kurai pie stūres bija V.Treļģagins. Arī šajā gadījumā cietušo nebija, toties bojātas abas automašīnas.

■ 22. augustā uz ceļa Preiļi-Višķi sadūrās automašīna Ford Escort, kuru vadīja stiprā alkohola reibumā esošais V.Brikulis (viņam vispār nav automašīnas vadīšanas apliecības), un Opel Ascona, kuru vadīja A.Š. Negadījuma rezultātā stipri bojātas abas automašīnas. Ar dažāda veida un smaguma traumām slimnīcā nogādāti abi automobiļu vadītāji un Opel Ascona pasažieri.

■ 23. augustā ceļā Kastīre-Kategrade 1. kilometrā, braucot ar automašīnu VW Derbi, A.Andžāns nobrauca no ceļa un ietriecās kokā. Transporta līdzekļa vadītājs nogādāts Preiļu slimnīcā.

Zādzības un citi likumpārkāpumi

■ 18. augustā Galēnu pagasta Soboļevkā iekļūts M.B. mājā. Nozagta nauda, notiek izmeklēšana.

Rožupes pagasta Lietavniekos atrasts R.L. liķis. Ierosināta krimināllieta pēc LR Kriminālkodeksa 103. panta (nonāvēšana aiz neuzmanības).

■ 21. augustā Madonas iedzīvotājam P.T. no automašīnas VAZ 2106, kura atradās Preiļos pie restorāna «Turība», pazuda fotoaparāts un dokumenti.

Stabulnieku pagasta Cepurniekos no ganībām pazuda trīsgadīgs zirgs, kurš piederēja O.S.

Naktī no 21. un 22. augustu Preiļos, Rēzeknes ielā 24 no A.P. automašīnas VAZ 21011 nozagta automagnetola un audio kasetes.

21. augustā 1986. gadā dzimušais V.Deduševs izgāja no mājām Silajāņu pagasta Rozalīnā un nav atgriezies.

■ 22. augustā Aglonas pagasta Dunišķos no R.Š. piederošās neapdzīvotās mājas noņemts šiferis.

■ 23. augustā Preiļos, A.Upīša ielā 3 no A.L. piederošās automašīnas Ford Sierra nozagta automagnetola un kasetes.

■ 24. augustā konstatēts, ka A.Bogdanova mežā Rušonas pagasta Kažos ir notikusi nelikumīga koku ciršana.

Līvānos, Zemgales ielā, pielietojot dienesta ieročus, aizturēts automašīnas Opel Ascona vadītājs I.Romanovskis, kurš smagā alkohola reibumā vadīja mašīnu un apdraudēja cilvēku veselību un dzīvību.

Preiļu slimnīcā nogādāts Vārkavas pagasta iedzīvotājs M.M., lai sniegtu medicīnisko palīdzību pēc sliktas.

Preiļu slimnīcā ar smagiem miesas bojājumiem nogādāts Rožkalnu pagasta iedzīvotājs A.B., kurš no gūtajām traumām slimnīcā mira. Pašlaik notiek lietas izmeklēšana.

Ugunsnelaimes

■ 18. augustā Līvānos, Lāčplēša ielā 5 aizdegās malkas šķūnītis.

■ 21. augustā Rušonas pagasta Firsovā nodega vasaras virtuve, kura piederēja N.P.

Sapemta sūdzība par to, ka Līvānos individuālā uzņēmuma «Runcis» līgus teritorijā jau vairākus mēnešus tiek pārkāpti ugunsdrošības noteikumi. Materiāli nosūtīti izskatīšanai ugunsdzēsības un glābšanas dienesta rajona nodalī.

■ 22. augustā Aizkalnes pagastā nodega Preiļu mežniecībai piederošais mežs viena hektāra platībā.

■ 23. augustā Riebiņu pagasta Lukašiškos nodega F.S. dzīvojamā māja.

■ 25. augustā Saunas pagastā J.Znotiņa saimniecībā notika ugunsgrēks – šķūnīm apdega griesti. Ugunsnelaimes iemesls – pārkurināta krāsns.

Skandāli

■ 18. augustā B.Soboļevs sarīkoja ģimenes skandālu Preiļos, Rēzeknes ielā 22-40.

A.Martinovs izdarīja huligāniskas darbības pret S.G. Līvānos, Rīgas ielā 34a-30.

■ 19. augustā J.D.Maziks alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu.

■ 20. augustā P.Grigorjevs Līvānos nepakļāvās policijas darbinieku prasībām.

M.Sadovskis sarīkoja ģimenes skandālu Līvānos, Rīgas ielā 6a-60.

M.Ceketa alkohola reibumā sarīkoja skandālu Vārkavas pagasta Barkovā.

■ 22. augustā M.Licītis alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu Preiļos, Mehanizatoru ielā 6-26.

■ 23. augustā G.Trupa sarīkoja ģimenes skandālu Vārkavas pagasta Putkās.

J.Zubaks sarīkoja ģimenes skandālu Aglonā.

Preiļos, bārā Aglonas ielā 22a A.Caics izdarīja huligāniskas darbības pret S.A.

■ 24. augustā J.Brjutovs alkohola reibumā sarīkoja skandālu Preiļos, A.Upīša ielā 5-18.

A.Staris alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu Rožupē.

A.Kaktiņa alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu Galēnu pagasta Akmenājos.

Nelikumīga tirdzniecība

■ 19. augustā I.Stepanova Vārkavas pagasta Ančkinos nelikumīgi tirgoja alkoholiskos dzērienus.

Pēc policijas nodaļas informācijas ziņas sagatavoja
L.Kirillova

Par sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likumu un tā ieviešanu Latvijas Republikā

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums Saeimā tika pieņemts 1997. gada 13. martā, un sakarā ar likuma pārejas noteikumu 3. punktu likums Latvijas Republikā tiek ieviests laika periodā no 1997. gada 1. jūnija līdz 1997. gada 31. augustam. Likuma mērķis ir reglamentēt tiesiskās attiecības starp sauszemes transportlīdzekļu īpašniekiem un apdrošinātājiem sakarā ar transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu nolūkā aizsargāt ceļu satiksmes negadījumos cietušo mantiskās intereses. Lai veicinātu pareizu Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma izpratni, skaidrošanu un tā piemērošanu, LR Satiksmes birojs sniedz atbildes uz dažādiem uzdotajiem jautājumiem par sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu Latvijas Republikā.

Kam ir jāapdrošina sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskā atbildība?

Īpašnieka civiltiesisko atbildību Latvijas Republikā ir jāapdrošina transportlīdzekļa īpašniekam vai tā tiesīgam lietotājam par katru Latvijas teritorijā ceļu satiksmē izmantojamo transportlīdzekli, arī par ārvalstīs reģistrētu transportlīdzekli. Apdrošināšanas pienākums nav personai, kura transportlīdzekli lieto uz darba tiesisko vai dienesta attiecību pamata.

Kādu transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskā atbildība ir jāapdrošina?

Ir jāapdrošina īpašnieka civiltiesiskā atbildība par šādu Latvijas teritorijā ceļu satiksmē izmantojamo transportlīdzekli:

1. jebkuru sauszemes mehānisko transportlīdzekli, arī piekabi vai puspiekabi, kas reģistrējama Ceļu satiksmes drošības direkcijā vai Valsts tehniskās uzraudzības inspekcijā;
2. sabiedrisko elektrotransportu (izņemot elektrovilcienu);
3. ārvalstīs reģistrētu transportlīdzekli.

Kādus civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgumu veidus ir iespējams noslēgt?

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgumu veidi ir šādi: standartlīgums, kompleksais līgums, grupas līgums un robežapdrošināšanas līgums.

Standartlīgums ir apdrošināšanas līgums, kas tiek noslēgts attiecībā uz Latvijā reģistrētajiem transportlīdzekļiem.

Kompleksais līgums ir apdrošināšanas līgums, kas tiek noslēgts ar likumā noteiktajā kārtībā reģistrētu zemnieku saimniecību, kurai pieder vairāki transportlīdzekļi, kas pakļauti transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātajai apdrošināšanai. Šādu līgumu var noslēgt attiecībā uz ne vairāk kā pieciem transportlīdzekļiem, no kuriem tikai viens var būt vieglais pasažieru automobilis.

Komplekso līgumu drīkst slēgt tikai likuma noteiktajā kārtībā reģistrēta zemnieka saimniecība neatkarīgi no tā, vai transportlīdzekli reģistrēti uz zemnieka saimniecības kā juridiskās personas vārda vai uz šīs saimniecības īpašnieka kā fiziskās personas vārda. Jāņem vērā, ka kompleksā līguma noslēgšanas gadījumā ceļu satiksmē vienlaicīgi var atrasties tikai viens no apdrošinātajiem transportlīdzekļiem.

Grupas līgums ir apdrošināšanas līgums, kas tiek slēgts tikai ar juridisko personu, kuras uzņēmējdarbības veids ir transportlīdzekļu tirdzniecība.

Robežapdrošināšanas līgums ir apdrošināšanas līgums, kas tiek noslēgts ar ārvalstīs reģistrētu transportlīdzekļa īpašnieku, transportlīdzeklim šķērsojot Latvijas robežu, ja transportlīdzekļa vadītājs nevar uzrādīt Latvijas teritorijā spēkā esošu starptautisko civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgumu (Zaļo karti), kuru garantē starpvalstu vienošanās.

Apdrošināšana līgumu noslēgšanas termiņi.

Apdrošināšanas līgumu var noslēgt uz vienu, divām dienām, no piecpadsmit dienām līdz vienam gadam.

Vai Latvijas Republikā ir spēkā starptautiskais civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgums (Zaļā karte)?

Latvijas Republikā pašreiz nav spēkā starptautiskā civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana (Zaļā karte), jo Latvija nav pievienojusies Zaļo karšu konvencijai un nav noslēgusi starpvalstu vienošanās ar atsevišķām Zaļās kartes dalībvalstīm.

Kam ir obligāti jāapdrošina īpašnieka civiltiesiskā atbildība likumā noteiktajā pārejas periodā no 1997. gada 1. jūnija līdz 1997. gada 31. augustam?

Tā kā ar 1997. gada 1. jūniju netiek veikta transportlīdzekļu reģistrācija un tehniskā apskate, ja nav noslēgts sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgums, tad īpašnieku civiltiesiskā atbildība ar 1997. gada 1. jūniju ir jāapdrošina tikai Latvijā reģistrētajiem transportlīdzekļiem, kuriem šajā laikā ir jāiziet kārtējā tehniskā apskate vai jebkuram transportlīdzeklim, kura īpašnieks vēlas transportlīdzekli reģistrēt Latvijā.

Kādas ir apdrošināšanas prēmijas un apdrošināšanas atbildības limiti sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātajā apdrošināšanā?

Apdrošināšanas prēmijas un apdrošinātāja atbildības limiti ir noteikti Ministru kabineta 1997. gada 27. maija noteikumos nr. 199 «Noteikumi par sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas prēmijām, to palielināšanas un samazināšanas kārtību un apdrošinātāja atbildības limitiem». Apdrošināšanas prēmiju lielums ir atkarīgs no transportlīdzekļa veida, tipa, pilnās masas vai motocikliem — no dzinēja darba tilpuma, no transportlīdzekļa reģistrācijas vietas (Rīgā tiek piemērots koeficients 1,2), no piederības (fiziskas vai juridiskas personas), transportlīdzekļa lietošanas mērķa (tiek izmantoti komercpārvaldājumiem vai ne), kā arī no apdrošināšanas līguma termiņa.

Ir noteiktas šādas maksimālās apdrošināšanas atbildības summas jeb t. s. apdrošinātāja atbildības limiti:

- sakarā ar cietušā ārstēšanu un pārejošu darbnespēju — 2000 latu par katru cietušo personu;
- par ceļu satiksmes negadījumā bojā gājušo personu — 400 latu apbedīšanas-izdevumiem par katru bojā gājušo personu;
- sakarā ar ceļu satiksmes negadījumā cietušajai personai nodarītu paliekošu darbnespēju zudumu — 400 latu gadā katrai cietušajai personai;
- bojā gājušās personas apgādājumiem — 400 latu gadā par katru ceļu satiksmes negadījumā bojā gājušo personu;
- cietušās personas transportlīdzekļa bojājuma vai bojāejas gadījumā — 2500 latu, nepārsniedzot transportlīdzekļa faktisko vērtību pirms ceļu satiksmes negadījuma;
- cietušās personas mantas bojājuma vai iznīcināšanas gadījumā — 200 latu, nepārsniedzot mantas faktisko vērtību pirms ceļu satiksmes negadījuma;
- ceļa, ceļa būvju un ēku bojājuma vai iznīcināšanas gadījumā — 500 latu, nepārsniedzot objekta faktisko vērtību pirms ceļu satiksmes negadījuma;
- videi nodarīto zaudējumu gadījumā — 200 latu.

Administratīvie sodi par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav apdrošināta transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība.

Par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav apdrošināta transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība, uzliek naudas sodu līdz Ls 50.

Par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav apdrošināta transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība un ja ceļu satiksmes negadījumā bojāti transportlīdzekļi vai cita manta, kā arī cietušajam nodarīti viegli miesas bojājumi bez veselības satricinājuma, uzliek naudas sodu līdz Ls 100 vai atņem transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz laiku līdz deviņiem mēnešiem.

Kuras apdrošināšanas sabiedrības Latvijas Republikā ir tiesīgas nodarboties ar sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu?

Ar sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu Latvijas Republikā ir tiesīgas nodarboties tās apdrošināšanas sabiedrības, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir saņēmušas licenci sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas veikšanai. Pašreiz kopā ir astoņas apdrošināšanas sabiedrības, kas saņēmušas šo licenci — «Alternā», «Balta», «Baltijas Transporta Apdrošināšana», «Balva», «Latgarants», «Parekss», «Rīgas Fenikss» un «Saules laiks».

G.Janevičs,
Latvijas Republikas Satiksmes
biroja valdes priekšsēdētājs

